

**ОСНОВНИ ЕКСТЕРИОРНИ ИЗМЕРЕНИЯ ПРИ МЪЖКИ ЕКЗЕМПЛЯРИ ОТ
ПОРОДАТА БЪЛГАРСКО ТРИЦВЕТНО ГОНЧЕ
BASIC EXTERIOR MEASUREMENTS IN MALES BULGARIAN TRICOLOR
COONHOUNDS**

**Илиян Ангелушев, Атанас Вучков
Ilian Angelushev, Atanas Vuchkov**

E-mail: a_vu@abv.bg

Abstract

The *Bulgarian Tricolour Coonhound – Tritzveten Palash* belongs to the group of scenthounds with Asian origin, cultivated since ancient times on the Balkan Peninsula. This dog is considered one of the rarest existing breeds. After the studies on the population of the *Tricolour Coonhound*, conducted by Gaitandjiev (1968), there have not been other studies on its exterior. With a view to standartization of the breed and the iron coming selection and breeding, completing a contemporary description of the exterior and taking the exterior parameters of the currently existing pure-bred specimens is in dispensable. Measurements of the basic exterior singhts of 17 male pure-bred specimens of the breed *Bulgarian tricolor Coonhound* weremade. The exterior peculiarities of the *Bulgarian tricolor coonhound* put it in the group of the eastern beagles of a medium-size body. The height at the withers of the males is 51,29,±3,82 cm; the diagonal length of the body is 55, 64,±1,99 cm. The stretchability index is 111,96. The heart girth is 62,05,±0,70 cm.

Key words: Bulgarian Tricolour Coonhound, Tricveten Palash, hunting dogs.

ВЪВЕДЕНИЕ

В недалечното минало преобладаващите гончета, използвани за лов в България, са били Трицветните гончета. Към наши дни популацията на Трицветното гонче е намаляла драстично и сравнително отскоро възниква идеята за популяризирането на тази порода и възраждане на интереса у съвременните ловци към тази българска ловна порода кучета с изключителни работни качества. Според някои автори тя спада към групата на гончетата с азиатски произход и е сходна с кучетата от този тип, разпространени и в други страни от Балканите (Pahomov, 1971; Dinchev, 2001). След последните проучвания върху популацията от Трицветни гончета у нас, извършени от Gaytandzhiev (1968), не са правени други изследвания върху екстериора. С цел стандартизиране на наличните към момента представители на породата и следващата селекционна-развъдна дейност с тях е наложително извършване на съвременен описание на екстериора и снемане на екстериорни параметри на съществуващите към момента чистопородни екземпляри.

Целта на настоящото проучване е да се извърши описание на екстериора и пълни екстериорни измервания при мъжки екземпляри от породата Българско трицветно гонче – Трицветен палаш.

За осъществяване на целта са поставени следните задачи:

- избор на типични за породата екземпляри – основни мъжки разплодници;
- снемане на екстериорни измерения при избраните екземпляри;
- извеждане на индекси на телосложението.

МАТЕРИАЛИ И МЕТОДИ

Проучването обхваща 17 мъжки чистопородни Български трицветни гончета, завършили растежа си (над 1,5 г). Изследваните екземпляри са проследени по произход до 4–5-и родословен пояс, без наличие на данни за кръстосване с други породи. В изследването не бяха включени кучета, за които има данни за кръстосване с други породи. За целта на проучването са използвани кучета и родословни записи на Български трицветни гончета, вписани в Националния клуб „Българско трицветно гонче – Трицветен палаш“.

За нуждите на изследването са използвани:

- щок на Лидтин;
- пергел на Вилкенс;
- измервателна лента.

Измерванията са извършени по стандартна методика с точност до 0,5 см. Получените резултати са обработени вариационно-статистически. С цел максимално точно и пълно охарактеризиране на екстериорния профил на Българското трицветно гонче – Трицветен палаш, са изчислени индекси на телосложението.

РЕЗУЛТАТИ И ОБСЪЖДАНЕ

Екстериорът при Българското трицветно гонче е пряко свързан с функционалността и ползвателните качества на породата. Активното му използване при лов на едър и дребен дивеч оформяло типа на тези кучета през годините и било водещ фактор при селекцията му. Оформяло се е средно едро, по-скоро сухо ловно куче, със специфична окраска на космената покривка (фиг. 1).

Фиг. 1. Мъжко Българско трицветно гонче
Fig 1. Male Bulgarian Tricolor Coonhound

Резултатите от направените екстериорни измервания и изведените

индекси на телосложението при мъжки екземпляри са представени в таблици 1 и 2. От получените стойности е видно, че височината при холката при мъжките е 51,29 cm. Получените средни резултати по отношение на този признак причисляват нашето трицветно гонче към средно едрите породи гончета. В сравнение с други подобни породи, спадащи към групата на Източните гончета, Българското трицветно гонче е с по-нисък ръст. Kazanskiy (1966) прави изследване върху популацията на различни руски породи гончета, като посочва по-високи стойности на този показател при Руската Пегая – 57–62, и Руското гонче – 59–65 cm, за мъжките екземпляри. От сходните породи Естонското гонче се доближава по ръст до Трицветния палаш – 52 cm. Получените от нас резултати съвпадат с желаната височина, която е посочена в официалния стандарт на Сръбското трицветно гонче – 51 cm (Dinchev, 2001).

Сходството в екстериора, както и географската близост на ареала на разпространение, навежда на мисълта за възможен пренос на генетичен материал в миналото между двете породи гончета. Този процес се наблюдава и днес, но на този етап това не е желателно за популацията на Българското трицветно гонче.

Таблица 1

Екстериорни измервания при мъжки екземпляри от породата Българско трицветно гонче (Трицветен палаш), n – 17

Table 1

Exterior measurements of males Bulgarian Tricolor Coonhounds (Tricveten Palash), n – 17

Екстериорни признаци/ Exterior parameters	-x	SX	Min.	Max.
Височина при холката/ Height of withers	51,29	3,820	45,0	58,0
Височина при кръстеца/ Height of rump	51,29	3,636	46,0	59,0
Височина до лакът/ Height of elbow joint	29,64	2,498	26,0	34,0
Височина до скакателна става/ Height of tarsal joint	15,11	1,452	13,0	18,0
Коса дължина на тялото/ Diagonal body length	55,64	1,999	53,0	62,0
Дълбочина на гърдите/ Chest depth	22,44	2,513	20,0	28,0
Широчина на гърдите/ Shoulder width	21,26	1,374	16,0	27,0
Дължина на шията/ Length of neck	16,94	1,144	15,0	20,0
Дължина на опашката/ Length of tail	34,52	3,113	30,0	38,0
Обхват на шията/ Neck girth	35,88	5,005	32,0	43,0
Обхват на гърдите/ Hearth girth	62,05	0,701	55,0	75,0
Обхват на китката/ Shin-bone girht	10,85	3,136	10,0	12,0

Косата дължина на тялото при мъжките Български трицветни гончета е 55,64 cm. Наблюдава се правоъгълен формат на тялото, което съответства за повечето Източни гончета. При всички гончета от този тип е характерен разтегленият формат. Индексът за разтегнатост при Трицветния палаш е 111,

96 за мъжките (табл. 2). По-издълженият формат дава възможност за бърз ход на животното при същевременно ниско наведена глава. По този начин гончето е по-ефективно при дълга работа по следа. Kazanskiy (1966) посочва, че при Естонското гонче формата е подчетано правоъгълна – индекс на разтегнатост – 111–112. При Руското гонче индексът за формат е 105 при мъжките (Shiyan, 1995). В стандарта на Сръбското трицветно гонче се посочва индекс на растежността 110 (Dinchev, 2001).

Измерванията на широчината и дълбочината на гърдите определят Трицветното гонче като куче с почти кръгло сечение на гръдния кош – широчина при мъжките 21,26 cm и дълбочина на гърдите 22,44 cm. Наблюдава се почти кръгло сечение на гръдния кош.

Доброто развитие на гръдния кош в широчина, без да е прекалено широк, същевременно и в дълбочина, осигурява достатъчен обем за белите дробове. Това е от първостепенно значение при работа на кучето при скорост за продължително време. Признакът прекалено широки гърди се отразява негативно върху скоростта на кучето и същевременно върху издръжливостта му при движение в бърз ход продължително време.

Таблица 2

Индекси на телосложението при мъжки екземпляри от породата Българско трицветно гонче (Трицветен палаш), n – 17

Table 2

Body indices in males Bulgarian Tricolor coonhounds (Tricveten Palash), n – 17

Индекси на телосложението/ Body indices	-x	SX	Min	Max
Индекс за дългокракост/ Long leg index	57,83	9,724	51,92	62,50
Индекс за формат/ Stretchability index	111,96	10,421	96,49	128,88
Индекс за масивност на тялото/ Index of massiveness	121,36	1,350	101,75	140,42
Индекс за развитие на костите/ Index of bone development	21,21	2,662	18,96	23,40

Костите на крайниците са по-скоро тънки, но плътни и много здрави. Прекалено грубите, тежки кости правят кучето тромаво и имат отрицателен ефект при преследване на дивеча и върху подвижността на кучето. Тежките тромави кучета трудно избягват ударите на дивото прасе. Такива кучета гонят бавно, бързо се уморяват, а и нерядко стават жертва на дивеча, когато той атакува преследвачите си. Обхватът на китката при мъжките екземпляри от Трицветното гонче е 10,89, а индексът за развитие на костите е 21,21. Shiyan (1995) посочва, че Руското гонче е доста по-едро и с по-масивна костна система. Нормално обхватът на китката при мъжките е 12–14 cm, а при женските – 10,5–12,5 cm. При Руската Пегая цитираният резултат за развитие на костите е 20,08 при мъжките.

ИЗВОДИ

На базата на извършените изследвания може да се направят следните изводи:

1. Породният тип при Българското трицветно гонче – Трицветен палаш, е ясно изразен, характерен и го отдиференцира от сродните породи на Балканите и в Източна Европа.

2. Особеностите в екстериора при Българското трицветно гонче го причисляват към групата на Източните гончета със среден ръст. Височината при холката при мъжките е 51, 29 cm, а косата дължина е 55,64 cm.

3. Формата е разтеглена – индексът на разтегленост при мъжките е 111,96.

4. Костната система при мъжкарите е добре развита, без да е прекалено груба. Обхватът на китката е 10,85 cm, индексът за развитие на костите е 21,21.

5. Ширината на гърдите при мъжките Български трицветни гончета е 21,26 cm, а дълбочината – 22,44 cm.

LITERATURE

Gaytandzhiev, T., 1986. Prouchvane varhu Balgarskite goncheta, rakopis.

Dinchev, V., 2001. Svetovna entsiklopedia na kuchetata, Sofia, izdatelstvo "Trud".

Kazanskiy, V. I., 1966. Gonchaya i ohota s ney. Izdatelystvo Lesnaya promishlenost, Moskva.

Pahomov, N., 1971. Gonchie sobaki i ohota s nimi, Moskva.

Shiyan, R.I., 1995. Russkaya gonchaya, Moskva, Anko.

Рецензент – доц. д-р Васко Герзилов
E-mail: v_gerzilov@abv.bg